

หน่วยจัดการระดับจังหวัดสำหรับกระจายโอกาสการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพขนาดเล็กจังหวัด
นครศรีธรรมราช

1. ผศ.กำไล สมรักษ์
2. รศ.ดร.อุไร จเรประพาส
3. ผศ.ดร.อาทิตย์ บุญรอดชู

โครงการนี้มุ่งเน้นให้ชุมชนมีศักยภาพขีดความสามารถดำเนินงานแก้ปัญหาของชุมชน โดยใช้วิธีการกำหนดประเด็นเพื่อการจัดการปัญหาตามสาเหตุของปัจจัยกำหนดสุขภาพที่สำคัญเพื่อให้ประชาชนได้ปรับพฤติกรรมสุขภาพและจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพตามแนวทางการสร้างเสริมสุขภาพกฎบัตรอตดาวาซาร์เตอร์

กลุ่มเป้าหมายในโครงการนี้เป็นชุมชนที่มีความต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยใช้ทุนและศักยภาพ ขับเคลื่อนงานใน 10 ประเด็น ได้แก่ โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ผู้สูงอายุ อุบัติเหตุ บุหรี่ แอลกอฮอล์ การจัดการขยะ ผักคั่วเรือน เด็กรับประทานอาหารเช้า สุขภาพจิต และฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจฐานราก รวมจำนวน 30 ชุมชน พัฒนาชุมชนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการปัญหาสุขภาพชุมชนโดยมีกลไกช่วยสนับสนุน 3 กลไก ได้แก่ 1) หน่วยจัดการพื้นที่ สำนักวิทยายาบาลศาสตร์มหาวิทยาลั้วยลัักษณ์ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ในภาพรวมจากการสนับสนุนทุนและด้านวิชาการจากสำนักสร้างสรรค์โอกาส สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพประเทศไทย 2) ทีมพี่เลี้ยง จำนวน 17 คน ทำหน้าที่เป็นทีมสนับสนุนวิชาการให้กับชุมชนโดยทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและสนับสนุนวิชาการให้ผู้นำชุมชนขับเคลื่อนโครงการได้ประสบความสำเร็จ ทีมนี้มาจากนักวิชาการที่หลากหลายภาครวมตัวเป็นเครือข่ายกันเพื่อทำหน้าที่สนับสนุนวิชาการ เช่น อาจารย์ นักวิชาการอิสระ พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ เป็นต้น และ 3) ผู้ชุมชนทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานในชุมชนตนเองเพื่อแก้ปัญหาสุขภาพชุมชน จำนวน 450 คน เป็นผู้ดำเนินการหลักในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการจัดการตนเองของชุมชนเกิดชุมชนเข้มแข็งจัดการปัญหาได้ ด้วยการส่งเสริมและมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่ายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพและวิถีชีวิตที่ดีขึ้นในชุมชนด้วยการจัดกิจกรรมหลักเพื่อเสริมพลังชุมชนให้มีการจัดการแก้ปัญหาด้านสุขภาพของชุมชนเอง ชุมชนได้เรียนรู้การส่งเสริมสุขภาพจิต รวมกลุ่มอาชีพผลิตอาหารปลอดภัย ปรับพฤติกรรมจากเนือยนิ่งมารวมกลุ่มทำกลุ่มอาชีพ การทำบัญชีรายรับรายจ่ายของครัวเรือน และร่วมกันปรับสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เอื้อต่อสุขภาพและสร้างกลไกตลาดออนไลน์ ด้วยการเสริมพลังให้ชุมชนได้มีการบริหารจัดการโครงการเกิดผลสำเร็จด้วยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนให้เรียนรู้การจัดการข้อมูลเชิงผลลัพธ์เรียนรู้การออกแบบและจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดการวิเคราะห์ข้อมูลการนำใช้ข้อมูลในเวทีติดตามผลด้วยกระบวนการเชิงผลลัพธ์การบันทึกรายงานในระบบออนไลน์ 2) การพัฒนาศักยภาพทีมวิชาการเพื่อให้เป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้นำชุมชนด้วยการเรียนรู้การพัฒนาข้อเสนอโครงการติดตามประเมินผลเชิงผลลัพธ์และถอดบทเรียน 3) การพัฒนาศักยภาพหน่วยจัดการพื้นที่โดยเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมระบบการบริหารโครงการ การบันทึกรายงานในระบบออนไลน์ระบบรายงาน

การเงิน เวทีการติดตามประเมินเชิงผลลัพธ์การถอดบทเรียนการสังเคราะห์บทเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้
อย่างมีส่วนร่วมหลายด้าน ได้แก่ **ด้านกลไกความร่วมมือ**หน่วยงานและภาคส่วนประชาสังคมร่วมขับเคลื่อน
งานด้านสุขภาพในหลายมิติเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ เหล้า บุหรี่ ยาเสพติด กลุ่มส่งเสริมอาหารปลอดภัย
กลุ่มส่งเสริมโภชนาการในเด็ก กลุ่มลดอุบัติเหตุ กลุ่มสวัสดิการ กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มเกษตรรุ่นใหม่
กลุ่มประมงพื้นบ้านเพื่อการอนุรักษ์ กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มท้องถิ่นน่าอยู่และกลุ่มสภาองค์กร
ชุมชน เป็นต้น และภาคีการทำงานอยู่เดิมเพื่อการขับเคลื่อนงาน **“นครศรีธรรมราช นครแห่งอารยธรรม”** **สู่**
“นครศรี อยู่ดี มีสุข สุขภาวะคนคอน” ภาคดังนี้ (1) ชุมชนและพี่เลี้ยงชุมชนน่าอยู่ 75 ชุมชน (2) สมัชชา
สร้างสุขนครศรีธรรมราช (3) เครือข่ายหยวกกล้วยนครศรีธรรมราช (4) คณะทำงานธรรมนูญสุขภาพรองรับ
สังคมผู้สูงวัยอำเภอพระพรหม (5) ภาค Node Flagship 42 พื้นที่ (6) เครือข่ายยุวทัศน์ เป็นต้น

ผลลัพธ์โครงการ 1) เกิดแกนนำชุมชน จำนวน 450 คน ดำเนินงานบรรลุตามผลลัพธ์ของโครงการ
โดยมีข้อมูลผลลัพธ์ทางสุขภาพตามบันไดผลลัพธ์ที่มีข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ
2) ประชาชน จำนวน 2,400 คน ได้รับการเสริมสร้างทักษะการออกแบบ และจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด การ
วิเคราะห์ข้อมูล การนำใช้ข้อมูลในเวที ARE การบันทึกรายงาน และ 3) ประชาชนนำความรู้และทักษะในการ
สร้างสุขภาพและพัฒนาอาชีพไปใช้เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว